

a 181, pozn. 27 až 29, a vydání 1927, str. 875, pozn. 27 až 29, a Lehmann, komentář, k § 12 vyr. ř., vydání 1916, II. sv., str. 73). Byl-li tudíž žalobce toho mínění, že pokračováním v dražebním řízení hrozí mu majetková újma, bylo na něm, by se v této příčině obrátil na vyrovnávacího komisaře, ale syndikátní nárok proti žalovanému za daných okolností přiznati mu nelze. Byla proto žaloba prvním soudem zamítnuta právem, aniž bylo třeba obírat se otázkou, zda »opravnými prostředky« ve smyslu § 1 zákona ze dne 12. července 1872, čís. 112 ř. z. jest rozuměti jen řádné, pokud se týče i mimořádné opravné prostředky v pravém slova smyslu, či snad i jinaké právní pomůcky, a zda syndikátní nárok podle toho žalobci snad nepřísluší již proto, že sám nepodal návrhu na zrušení dražebního řízení.

### Čís. 7832.

#### Pozemková reforma.

Na hyperochu, vybývající pro vlastníka z přejímací ceny za zabrané a Státním pozemkovým úřadem převzaté nemovitosti, lze vésti exekuci (podle § 249 a násl. ex. ř.), třebaže byla vlastníková pohledávka zapsána do náhradové knihy.

Státní pozemkový úřad není veřejnou pokladnou ve smyslu dvorského dekretu ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s.

(Rozh. ze dne 2. března 1928, R I 136/28.)

Návrhu vymáhajícího věřitele, by k vydobytí peněžitého nároku s 5% úroky ode dne splatnosti byla povolena exekuce zabavením a přikázáním k vybrání nároku dlužníka proti Státnímu pozemkovému úřadu na vybrání přebytku přejímacích cen, soud první stolice vyhověl, rekursní soud exekuční návrh zamítl.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu až na to, že zamítl návrh na povolení exekuce pro 5% úroky.

#### Důvody:

Jde o to, zda na přebytek, vybývající pro vlastníka z přejímací ceny za zabrané nemovitosti převzaté Státním pozemkovým úřadem, může býti vedena exekuce (§ 294 násl. ex. ř.). Rekursní soud proti prvnímu soudci, jenž ji povolil, je toho mínění, že to není právně možno, avšak nelze s ním souhlasiti. Podle § 59 a 61 náhr. zák. jest řečená hyperocha pohledávkou vlastníka za státem a může ji (§ 61) Státní pozemkový úřad buď vyplatiti hotově nebo dáti ji zapsati do náhradové knihy. Podle zkušeností nabytých z praxe, určena-li přejímací cena dohodou, obsahuje dohoda pravidelně ustanovení, že polovicí bude vyplacena pohledávka tato hotově a polovicí zapsána do náhradové knihy. Pokud má býti vyplacena hotově, jest na jevě, že není a nemůže býti překážky proti povolení exekuce. Ale tak tomu bude také, i pokud pohledávka

vlastníková bude zapsána do náhradové knihy, neboť tento zápis neubírá jí povahy pohledávky a nemůže tedy vaditi jejímu zabavení, to tím méně, když samy právní předpisy se zabavením takovým počítají. Nař. vl. ze dne 7. prosince 1922, čís. 360 sb. z. a n. o náhradových knihách v § 4 předpisuje, že se pro každou náhradovou pohledávku a každého náhradového věřitele zřídí samostatný účet a že více náhradových pohledávek pro téhož náhradového věřitele může býti zapsáno na témže účtu, nejsou-li různě omezeny nebo zatíženy. Již z toho zřejmo, že zápis pohledávky do náhradové knihy má obdobnou povahu jako zápis pohledávky do pozemkových knih, tedy že zápis slouží veřejné evidenci a tím veřejné víře. Nadto však § 5 čís. 3 cit. nař. stanoví dále, že do náhradové knihy zapíše se i zástavní práva a břemena na náhradové pohledávce a jejích úrocích, jakož i omezení a změny vztahující se na osobu věřitele nebo jeho pohledávky. Nemůže tedy býti pochybnosti, že by přípustným byl i zápis práva nadzástavního neb jiné t. zv. superkondikce zrovna tak jako v knihách pozemkových. Knihou pozemkovou není náhradová kniha jediné proto, že pohledávka náhradová není zajištěna na realitě, ale to zase má důvod v tom, že dlužníkem jest stát, jenž každému věřiteli poskytuje již sám sebou beze všeho zajištění úplnou záruku, lepší ještě, než poskytnouti může realita, neboť u něho se nemůže státi, by věřitel vyšel naprázdno, tak jako se to může státi pouhému hypotekárnímu věřiteli. K tomu doložití sluší, že ústavy a fondy v § 70 náhr. zák. poznačené mají podle § 13 cit. vl. nař. (srv. § 26 (3) náhr. zák.) právo na hypoteční zajištění svých pohledávek na převzatých nemovitostech, ovšem jen pro poměrný podíl, avšak zřejmo, že i při výsadnosti právního postavení těchto ústavů a fondů jest to ustanovení nadbytečné, o němž nelze říci, že je kázala potřeba. Ale že pohledávka vlastníková není ještě v knize náhradové zapsána, nemůže býti překážkou jejího zabavení a není tedy potřebí věděti, jakým podílem bude podle případné dohody hotově vyplacena a jakým do náhradové knihy zapsána, neboť, pokud nebude zapsána, musí býti vyplacena hotově a naopak. Ovšem je to posud jen pohledávka eventuelní, hyperocha tu bude jen potud, pokud přejímací cena nebude vyčerpána nároky uvedenými v § 216 a 217 ex. ř. a v § 49—51 náhr. zák., avšak to vadí zde zrovna tak málo, jako při přebytku z nejvyššího podání za nemovitosti i movitosti prodané v exekuční dražbě, kde praxe beze všeho připouští jeho zabavení, které ovšem se nežádá, než když se dle stavu zadluženosti prodané věci nějaký výbytek pro exekuta (vlastníka) očekáváti dá, což posouditi ovšem jest výhradně věci věřitele, protože zabavováním hyperochy, které nebude, činí si jen zbytečné útraty. Doložití dlužno, že i pohledávky podmíněné a nedospělé mohou býti předmětem exekuce i zatímního opatření. To vše bylo vyložiti ne sice proti rekursnímu soudu, jenž zabavitelnost hyperochy uznává, nýbrž proti Státnímu pozemkovému úřadu, jenž je neuznává, maje za to, že zabavená pohledávka není proti státu ještě ani existentní, neku-li likvidní a splatnou. Neexistentnost namítati není místné, když nelze popírati, že tu je nárok na přejímací ceny dohodami v návrhu exeku-

ním citovanými přiznané a k rozvrhu určené, neboť hyperocha je jen případným zbytkem z přejímací ceny nároky věřitelů vlastnickových nevyčerpaným. Státnímu pozemkovému úřadu (státu) se zabavením újma neděje, neboť práva jeho se jím nikterak nezkracují. Státní pozemkový úřad nemusí platiti ani nic více ani dříve ani jinak za tíživějších podmínek, než by platiti byl povinen i bez zabavení. Státní pozemkový úřad nemá vůbec na povolení neb nepovolení exekuce pražádného zájmu, naopak však by se děla újma věřiteli, kdyby exekuce nebyla povolena a bylo čekáno, až snad po rozvrhu, objeví-li se skutečně přebytek. Vymáhající věřitel má exekuční titul již nyní, ale, kdyby se vyčkávalo až po rozvrhu, mohl by býti předstížen věřiteli, kteří dnes exekučního titulu posud nemají a teprv později ho nabudou. Nemá-li však Státní pozemkový úřad jako poddlužník vůbec zájmu na povolení nebo nepovolení, zůstávají otázkou pouze technické závady úřední, t. j. zákaz dekretu dvorní komory ze dne 21. srpna 1838, čís. 291 sb. z. s., zachovaného článkem IX. čís. 5 úv. zák. k ex. řádu v platnosti, jehož se Státní pozemkový úřad rovněž dovolává a na jehož základě rekursní soud povolení exekuce skutečně odepřel, ale neprávem. Cit. dekret sice praví, že na pohledávku ještě nelikvidní a nepoukázanou nemůže u veřejných pokladen podle zařízení u nich stávajícího vykonán býti záznam osobní obstarávky nebo soudního zabavení, to tím méně, když, dokud poukaz platební vydán nebyl, ani ještě známa není pokladna, která platbu vykonati má a není tedy vůbec ještě pokladny k placení povinné. Avšak není na jevě, že by tento předpis a jeho odůvodnění dopadaly. Není zřejmo, že by Státní pozemkový úřad byl veřejnou pokladnou, jak ji tento předpis míní, t. j. pokladnou určenou k tomu, by sprostředkovala výplaty, jimiž stát jest povinen, by totiž přijímala platební příkazy příslušných úřadů a prováděla poukázané platy. To není úkolem Státního pozemkového úřadu, jehož agendu vytýčil zákon ze dne 11. června 1919, čís. 330 sb. z. a n. nadepsaný jako zákon o »pozemkovém úřadě« a pověřující Státní pozemkový úřad provedením pozemkové reformy (§ 4). V této své funkci musí ovšem Státní pozemkový úřad konati také platy, najmě vypláceti přejímací ceny, ale nicméně není pokladnou ve smyslu cit. dv. dekretu, neboť nevyplácí na poukazy jiných státních úřadů (a nemá k tomu také fond), nýbrž plní jen závazky, v něž sám prováděním pozemkové reformy vešel. Vůbec se týče cit. dv. dekret jen pokladen, nikoli však t. zv. poukazujících úřadů, jak to z porovnání s předpisem § 295 ex. ř. jasně plyne. Tento předpisuje nyní v novém znění, že doručení je vykonáno doručením platebního zákazu úřadu poukazujícím a, žádá-li o to vymáhající věřitel, že se má příkaz ten doručiti i pokladně, jež povolána je k likvidaci platby, o niž jde, a má pak věřitel tuto pokladnu ovšem udati. Netřeba nyní pokladnu ani jmenovati a má to jen za následek, že se uskuteční pouze zabavení, nikoli však výplata. Tím podstatně utrpěl význam cit. dv. dekretu. Má-li příkladmo kdo k požadování od politického úřadu nějaký peníz (na př. znalec znalečné), možno pokladnu k výplatě povolanou úplně pominouti a pouze politickému úřadu dáti doručiti platební zákazy. Může však býti, že

poukazující úřad má v dispozici i příslušnou pokladnu, na př. soud peněžní knihu, nebo že jinak disponuje peněžními prostředky k výplatám, jimiž jest povinen, potřebnými na př. maje je složeny u banky nebo poštovního šekového úřadu. Nelze se tedy již proto, že stačí zákaz u poukazujícího úřadu, jímž ohledně přejímacích cen je bezesporně Státní pozemkový úřad, ať má platební prostředky ve vlastní dispozici nebo ne, odvolávat na cit. dv. dekret, jenž platí jen pro pokladny vykonávající dispozice poukazujících úřadů. Nad to se sám dv. dekret svým odůvodněním omezuje na případy, že, když platební poukaz ještě nebyl vydán, ani ještě není známa pokladna, která bude mít vykonati plat, což však u Státního pozemkového úřadu nedopadá, neboť pokladna tu známa jest, ješť to ta, která jeho platební prostředky chová k jeho dispozici. (Státní pozemkový úřad nemůže dáti na př. poukaz bernímu úřadu k výplatě peněz, jež jest dlužen.) Není tedy exekuce na hyperochu nepřípustna, neboť nevádí ani hmotné právo obsažené v zákonech pozemnoreformních (náhr. zákona), ani předpisy práva formálního, které mají důvod toliko ve zřetelech na technickou závadnost neb nezávadnost exekuce. Cit. dv. dekret nenařizuje nic jiného, než že u veřejných pokladen nemůže býti povolen záznam obstarávky neb zabavení, ale to se také nežádá, vymáhající věřitel žádal pouze za doručení platební zápočty Státnímu pozemkovému úřadu, který je úřadem poukazujícím, pokladnu však úplně pominul, jak směl podle § 295 ex. ř. Bylo tedy obnoviti povolení exekuce prvním soudem vyslovené a toliko vyloučiti z nároku 5% úroky ode dne splatnosti, ježto toto neurčité poznačení neudávající přesný termín, od kdy úroky čítány býti mají, neodpovídá předpisům § 54 čís. 2 a § 63 č. 2 ex. ř., podle nichž musí býti udán den (kalendářní), od kterého jsou úroky zadržel.

### Čís. 7833.

**Vydržení jest originárním nabývacím způsobem, a lze se na jeho základě domáhati uznání vlastnictví, jež může pak býti vloženo do knih. I na součásti veřejné cesty lze vydržeti soukromoprávní vlastnictví.**

(Rozh. ze dne 2. března 1928, Rv I 757/27.)

Žalobci domáhali se na žalované obci, by bylo uznáno právem, že díl pozemkové parcely jest jejich vlastnictvím, a opírali žalobní nárok o vydržení. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, o d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby. D ů v o d y: V tomto případě jest řešiti tři otázky: 1. zda může sporný dílec pozemku, který jest částí veřejného statku č. kat. 1590, vůbec býti vydržen, 2. zda může vlastnictví dílce toho postavením dřevěného záchodku na něm býti vydrženo, a 3. zda je žalobní žádost oprávněná, přípustná a správná. Soud první stolice zodpověděi otázku záporně a zamítl žalobu, avšak neprávem. Jest sice správné, že poz. parc. čís. kat. 1590 jest veřejným statkem a že dílec její, ohledně něhož žalobci domáhají se uznání práva vlastnického,